

**BERUNIY
TUMANLARARO
IQTISODIY SUDI**

230200, Beruniy tumani,
Beruniy kuchasi, r/u

Tel: (55) 102-40-63
i.beruniy@sud.uz

**BERUNIY RAYONLAR
ARALIQ
EKONOMIKALIQ SUDI**

230200, Beruniy, Beruniy k.,
n/j

e-mail:

**Ўзбекистан Республикасы атынан
ШЕШИЎШИ ҚАРАР**

Беруний районы 2023-жыл 15 февраль 4-2302-2301/186-
санлы ис

Беруний районлар аралық экономикалық судының судьясы Р.Курбанбаев, судья жәрдемшиси Р.Юсупованың хаткерлигинде, даўагер ўәкили У.Мадраимов (2023-жыл 25-январь күнги №30-санлы исеним хат)тың қатнасуында, усы күни Ўзбекстан Саўда-санаат Палатасы Хорезм ўәлаят аймақлық басқармасының даўагер «Төрткүл дән өнимлери» жуўапкершилиги шекленген жәмийетиниң мәпин қорғап, жуўапкер «Алмасбек Пўлатов» фермер хожалығынан 7 488 400 сўм тийкарғы қарызы, 2 845 611 сўм пеня өндирийўди сораған даўа арзасына тийкар қозғатылған экономикалық исти, Беруний районлық Мәмлекетлик салық инспекциясының имаратында, көшпели ашық суд мәжилисинде көрип шығып, төмендегилерди

А Н Ы Қ Л А Д Ы :

Ўзбекстан Саўда-санаат Палатасы Хорезм ўәлаят аймақлық басқармасы даўагер «Төрткүл дән өнимлери» ЖШЖ (кейинги орынларда – даўагер)ниң мәпинде экономикалық судқа даўа арза менен мүрәжат етип, жуўапкер «Алмасбек Пўлатов» ФХ (кейинги орынларда – жуўапкер)нан 7 488 400 сўм тийкарғы қарызы, 2 845 611 сўм пеня өндирийўди сораған.

Даўагер ўәкили суд мәжилисинде даўа талапларын қоллап-қуўатлап, тийкарғы қарызы 7 488 400 сўмды толық төлегенлигин, ал оған есапланған 2 845 611 сўм пенядан ўаз кешетуғынлығын билдирип, даўа арзасын қанаатландырыўсыз қалдырыўды сорады.

Суд мәжлисинеге жууапкер уәкили келмеди хәм өзиниң жазба пикирин усынбады.

Суд истеги хужжетлерде жууапкер суд мәжлиси ҳаққында тийисли тәртипте хабардар қылынғанлығын тастыйықлаушы хужжетлер бар екенлигин есапқа алып, исти Өзбекстан Республикасының Экономикалық процессуал кодекси (кейинги орынларда – ЭПК) 128 хәм 170-статьяларына мууапық жууапкер уәкилиниң қатнасуысыз көрип шығыўды лазым тапты.

Суд дауагер уәкилиниң түсиниклерин тыңлап хәмде истеги хужжетлерге хуқықый баха берип, төмендеги жағдайларға тийкарланып дауа арзаны қанаатландырыўсыз қалдырыўды мақул тапты.

Өзбекстан Республикасының Пуқаралық кодекси (кейинги орынларда – ПК) 8 хәм 234-статьяларына тийкар миннетлемелер шәртнамадан, зыян жеткизиў нәтийжесинде хәмде усы Кодексте көрсетилген басқа тийкарлардан келип шығады.

Бул жағдайда тәрәплердиң миннетлемелери контрактация шәртнамасынан келип шыққан.

ПКниң 465-статьясына мууапық контрактация шәртнамасына тийкар аўыл хожалығы өнимин жетистириўши аўыл хожалығы өнимин қайта ислеў яки сатыў ушын бундай өнимди сатып алатуғын шахсқа-таярлаушыға шәртлесилген мүддетте тапсырыў (тапсырып турыў) миннетлемесин алады, таярлаушы болса бул өнимди қабыл қылыў (қабыл қылып турыў), оның ҳақысын шәртлесилген мүддетте белгиленген бахада төлеў (төлеп турыў) миннетлемесин алады.

Истеги хужжетлерге қарағанда, тәрәплер ортасында 2022-жыл

12-август күни масақлы дән сатып алыў бойынша 2/17-санлы шәртнама дүзиллип, 1.2-бәндинде көрсетилген 2,0 тонна өнимди тапсырыў миннетлемесин, ал дауагер болса жууапкерди усы шәртнамада белгиленген тәртипте өним туқымлығы менен тәмийинлеў, жетистирилген өнимди қабыл етип алыў хәм оның ҳақысын төлеў миннетлемесин алған.

Дауагер тәрәпинен жууапкерди 1140 кг туқымлық бийдай менен тәмийинлеп, шәртнаманың 1.1-бәндинде белгиленген миннетлеме толық орынланған.

Шәртнаманың 3.3-бәндинде усы шәртнама бойынша жууапкер туқымлық баҳасының 30 пайызы муғдарын алдыннан, қалған пайызын туқымлықты алған уақыттан баслап 60 күннен кешиктирместен төлеп бериўи кереклиги көрсетилген.

Бирақ, жууапкер тәрәпинен туқымлық бийдайдың 7 488 0 сўмлық ҳақысы төлеп берилмеген.

Даўаггердин жуўапкерге қарызын төлеў ҳаққында жоллаған

2022-жыл 28-ноябрь күнги 528-санлы ескертиў хаты жуўапкер тәрәпинен ақыбетсиз қалдырылған.

Булар истеги шәртнама, исеним хат, жүк хўжжети, есап-фактура, мағлыўматнама ҳәм басқа да хўжжетлер менен тастыйықланады.

ПКниң 236-статьясына муўапық миннетлемелер миннетлеме шәртлерине ҳәм нызам хўжжетлери талапларына муўапық, бундай шәртлер ҳәм талаплар болмағанда ис қатнасықлары яки әдеттеги қойылатуғын басқа талапларға муўапық лазым дәрежеде орынланыўы керек.

Сондай-ақ, даўагер даўа арзасында жуўапкерден 2 845 611 сўм пеня өндириўди сораған.

Бирақ, даўагердин 2023-жыл 10-февраль күнги №73-санлы мағлыўматнамасында жуўапкер тәрәпинен тийкарғы қарызы 7 488 400 сўм толық төлеп берилгенлиги, сондай-ақ, даўа арзасындағы жуўапкерден 2 845 611 сўм пеня өндириўди сораған талабынан ўаз кешетуғынлығын билдирген.

Сонлықтан, суд даўа арзаны қанаатландырыўсыз қалдырыўды лазым тапты.

Соның менен бирге, суд исти корий нәтийжеси менен жуўапкерден мәмлекет пайдасына 217 390,90 сўм мәмлекетлик бажыны ҳәм даўагер пайдасына 30 000 сўм почта қәрежетин өндириўди, сондай-ақ, ўаз кешилген 2 845 611 сўм пеняға есапланған 82 609,10 сўм мәмлекетлик бажыны даўагерден мәмлекет пайдасына өндириўди мақул тапты.

Жоқарыдағыларға тийкар ҳәм Өзбекстан Республикасының Экономикалық процессуал кодекси 118, 176-179-статьяларын басшылыққа алып, суд

Қ А Р А Р Е Т Т И :

Даўа арза қанаатландырыўсыз қалдырылсын.

Жуўапкер “Алмасбек Пўлатов» фермер хожалығынан даўагер «Төрткүл дән өнимлери» жуўапкершилиги шекленген жәмийетиниң пайдасына ис ушын төленген 30 000 сўм почта қәрежети өндирилсин.

Жуўапкер “Алмасбек Пўлатов» фермер хожалығынан республика бюджетине 217 390,90 сўм мәмлекетлик бажы өндирилсин.

Даўагер «Төрткүл дән өнимлери» жуўапкершилиги шекленген жәмийетинен республика бюджетине 82 609,10 сўм мәмлекетлик бажы өндирилсин.

Шешиўши қарары қабыл етилгеннен кейин бир айлық мүддет өткеннен соң ыызамлы күшине киреди.

Шешиўши қарары ыызамлы күшине киргеннен соң орынлаў хатлар берилсин.

Шешиўши қарары үстинен усы суд арқалы Қарақалпақстан Республикасы судына бир ай мүддет ишинде апелляциялық тәртіпте арза (прокурор протест) келтириўге ҳақылы.

Судья
Р.Курбанбаев

